

STORTRÅLERNES FISKE I 1957

Av sekretær Sverre Mollestad.

Med «stortrålere» mener en fartøyer på over 300 bruttotonn som benyttes til trålfiske. Trålere på under 300 bruttotonn kalles gjerne «småtrålere», men det er ikke noe klart skille i driftsmåte.

I det følgende skal en gi en oversikt over fangstresultatene for stortrålerne i 1957. Oversikten er utarbeidet på grunnlag av fangstopp-gaver som innhentes fra rederiene med hjemmel i lov av 20, april 1951 om fiske med trål. En utredning om stortrålernes lønnsomhet i 1957 vil bli gitt i en særskilt melding.

Deltakelse.

Ved utgangen av 1957 hadde 30 fartøyer på over 300 bruttotonn tillatelse til å drive trålfiske. Det var en økning på 3 fra foregående år. I alt var det 27 stortrålere som drev fiske i 1957, hvorav en utelukkende ble benyttet til fiske etter sild og tobis. Trålfangster av sild og tobis er ikke tatt med i denne oversikten. Deltakelsen gikk opp med tre trålere fra foregående år. Det er tallet på de minste fartøyene som har økt de siste årene. Deltakelsen fremgår ellers av tabell 1 hvor det er gitt en fylkesvis oversikt over antall tråltillatelser og antall fartøyer som ble benyttet til fiske i årene 1953—57.

De 26 fartøyene som deltok i fisket i 1957 hadde en samlet tonnasje på 10 665 bruttotonn, eller gjennom-

snittlig 410 bruttotonn pr. fartøy. Gjennomsnittsalderen av fartøyene var 19 år, og gjennomsnittstørrelsen av maskinene 725 HK.

På disse fartøyene deltok det 711 mann, eller gjennomsnittlig 27 mann pr. fartøy. Mannskapets størrelse varierte ellers fra 24 til 31 mann på de forskjellige fartøyene, og også litt fra den ene turen til den andre.

Driftstiden er beregnet til gjennomsnittlig 30 uker (211 døgn). Dette er noe mindre enn foregående år da driftstiden var beregnet til gjennomsnittlig 35 uker. Nedgangen kommer blant annet av at noen fartøyer var opplagt i begynnelsen av året på grunn av de høye oljeprisene. Følgende oppstilling viser spredningen av driftstiden:

Driftstid	Antall fartøyer
Under 20 uker	3
20—23,9 »	3
24—27,9 »	3
28—31,9 »	2
32—35,9 »	5
36—39,9 »	7
40—43,9 »	2
Uoppgitt	1

Driftstiden er her beregnet på den måten at kortere opphold ved land er regnet som driftstid, mens

Tabell 1. Tråltillatelser og fartøyer som drev fiske 1953—57.

	Tråltillatelser					Fartøyer som drev trålfiske				
	1953	1954	1955	1956	1957	1953	1954	1955	1956	1957
Fylker:										
Finnmark	1	1	1	4	4	1	1	1	4	4
Troms	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3
Nordland	2	2	2	2	2	1	1	1	1	2
Møre og Romsdal ...	10	11	10	12	13	9	9	9	11	12
Bergen	1	1	3	3	3	1	1	2 ¹	2 ¹	2 ¹
Hordaland	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Rogaland	—	1	1	2	4	—	1	1	2	3
Størrelsesgrupper:										
300—399 br. tonn	6	6	7	13	17	5	5	6	12	14
400—499 » »	6	8	10	10	10	5	6	8 ¹	8 ¹	9 ¹
500—599 » »	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1
600—699 » »	4	4	2	2	2	4	4	2	2	2
I alt	18	20	21	27	30	15	16	17¹	23¹	26¹

¹ Dessuten et fartøy som drev trålfiske etter sild (og tobis). Fangsten er heller ikke tatt med i tabellene.

lengere opphold ikke er regnet med. Tallene er derfor delvis anslått. Regner en bare tiden i sjøen, kommer en til et gjennomsnitt pr. fartøy på 197 døgn, mens de gjennomsnittlig hadde 138 fiskedager.

Tabell 2. Gjennomsnittspriser pr. kg 1953—57.

	1953	1954	1955	1956	1957
	(. Kr. pr. kg)				
Saltet torsk	1,18	1,32	1,46	1,37	1,48
» sei	0,98	0,92	0,86	1,01	1,05
» hyse	0,92	0,78	1,03	1,00	1,00
Fersk torsk	0,54	0,69	0,66	0,64	0,68
» sei	0,60	0,45	0,59	0,60	0,53
» hyse	0,49	0,55	0,55	0,53	0,50
» uer	0,41	0,46	0,43	0,43	0,46
Tran	1,43	1,43	1,44	1,42	1,42
Fiskemel	0,59	0,55	0,63	0,80	0,75
Fiskeolje	0,92	0,94	0,95	0,94	0,92
Beregnet råfisk inkl. biprod	0,58	0,63	0,71	0,69	0,75

Fangst- og avsetningsforhold.

Fangstforholdene blir stort sett betegnet som gode på kystbankene, men ved Bjørnøya ble det tatt mindre enn halvparten av fangstene foregående år. Ved Svalbard ble det fisket noe mer enn foregående år. Til Vest-Grønland ble det bare foretatt to turer i 1957. Beregninger viser betydelig mindre fangst pr. tråltid og pr. fiskedag enn foregående år (se tab. 6 og 7).

Avsetningsforholdene har stort sett vært gode, men utover sommeren var det noe treg avsetning på saltfisk. Gjennomsnittlig ble det oppnådd noe høyere priser på torsken enn foregående år. Gjennomsnittsprisen for saltet torsk ble kr. 1,48 pr. kg mot kr. 1,37 i 1956 og for fersk torsk ble det gjennomsnittlig betalt kr. 0,68 pr. kg i 1957 mot kr. 0,64 i 1956. For fersk sei og hyse var gjennomsnittsprisen noe lavere enn foregående år mens prisen på uer var litt høyere. Gjennomsnittsprisen pr. kg råfisk inklusive bipro-

Tabell 3. Stortrålerens fangster i 1957, fordelt på de fylkene hvor fangsten er bragt i land.

Mengde i tonn
Verdi i 1 000 kr.

Fiskesort	Hordaland		Bergen		Møre og Romsdal		Nordland		Troms		Finnmark		Utlandet		Uopp-gitt		I alt	
	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi
Saltet torsk . . .	—	—	—	—	4 710	7 172	—	—	280	394	2 563	3 519	1 174	1 788	—	—	8 727	12 873
» sei	—	—	47	52	33	33	—	—	1	1	4	3	—	—	—	—	85	89
» hyse	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
» annet og uspes. .	—	—	—	—	202	313	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	202	313
Saltfisk i alt . . .	—	—	47	52	4.946	7 519	—	—	281	395	2.567	3 522	1 174	1 788	—	—	9 015	13 276
Fersk torsk . . .	—	—	—	—	1	1	—	—	633	445	5 046	3 422	3	2	—	—	5 683	3 870
» sei	—	—	186	138	5	3	—	—	467	237	419	197	—	—	—	—	1 077	575
» hyse	—	—	—	—	—	—	—	—	169	93	461	220	—	—	—	—	630	313
» uer	—	—	—	—	—	—	—	—	209	89	1 275	601	—	—	—	—	1 484	690
» annet og uspes. .	—	—	9	16	4	2	—	—	17	13	41	43	—	—	336	185	407	259
Ferskfisk i alt . .	—	—	195	154	10	6	—	—	1 495	877	7 242	4 483	3	2	336	185	9 281	5 707
Tran	—	—	32	52	351	495	—	—	68	99	170	234	—	—	—	—	621	880
Fiskemel	—	—	—	—	245	184	—	—	—	—	—	—	56	42	—	—	301	226
Fiskeolje	—	—	—	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4
Annet	—	—	—	—	—	—	—	—	14	13	4	2	—	—	—	—	18	15
I alt 1957 ¹	—	—	345	258	9 851	8 208	—	—	2 139	1 384	12 028	8 241	2 276	1 832	336	185	26 975	20 108
I alt 1956 ¹	—	—	237	189	14 336	10 654	249	179	2 949	1 963	14 576	9 128	2 416	2 028	—	—	34 763	24 141
I alt 1955 ¹	—	—	823	636	14 831	11 652	107	78	2 767	1 841	10 005	6 112	—	—	207	123	28 740	20 442
I alt 1954 ¹	—	—	1347	943	15 267	10 076	121	612	2 609	1 653	6 968	3 918	—	—	—	—	27 312	17 202
I alt 1953 ¹	383	229	670	457	13 907	8 259	659	965	2 142	1 143	2 355	1 171	—	—	48 ²	43	21 164	12 267

¹ Mengdetallene er omregnet til råfiskvekt (inkl. biprodukter). Omregningen er foretatt på følgende måte: Saltfiskvekten er økt med 94% for fisk fra Vest-Grønland og 72% for den øvrige saltfisk, til 100 kg fiskemel er regnet å medgå 470 kg fisk (hvorav halvparten av avfall). 1 tonn tran er satt lik 2,16 tonn lever, mens tallene for guano og annet er brukt uforandret.

² Bragt i land i Sogn og Fjordane.

dukter gikk opp fra 0,69 i 1956 til kr. 0,75 i 1957. Disse gjennomsnittsprisene er fremkommet ved bare å dividere verdien med mengden for hver fiskesort. En slik gjennomsnittspris vil være influert både av rene prisbevegelser og av fangstens sammensetning da småfisker oppnår betydelig lavere pris enn den store fisken og størrelsesfordelingen kan variere en god del fra år til år. Beregnede priser er tatt med i tabell 2 for årene 1953—57.

Fisket drives på noe forskjellig måte av de ulike fartøyene. En del tilvirker fangsten ombord til saltfisk, mens andre leverer den fersk i land. Noen fartøyer leverer fangsten fersk fra enkelte turer, men tilvirker fangsten ombord andre turer, og endelig kan det leveres både ferskfisk og saltfisk fra samme tur. De forskjellige fartøyene benytter gjerne omtrent samme driftsmåte fra år til år.

I 1957 gikk fangstmengden tilbake i forhold til foregående år. Særlig ble det bragt i land betydelig mindre mengder ferskfisk enn det som har vært vanlig de siste årene. Det var 16 fartøyer som tilvirket ombord det alt vesentlige av fangsten til saltfisk, 6 leverte nesten alt fersk i land, mens 4 leverte en del fersk fisk og saltet en del ombord.

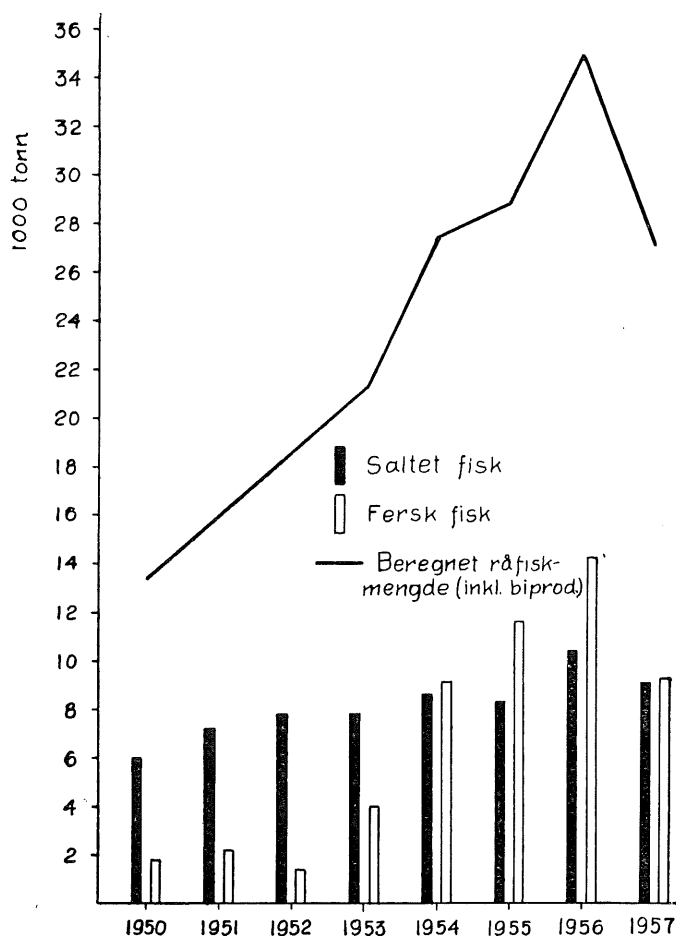

Fig. 1. Ilandbrakt fangst av stortrålerne 1950—57.

I alt ble det foretatt 63 saltfiskturer og ca. 160 ferskfiskturer. Alle turer hvor en del av fangsten er saltet er da regnet som saltfiskturer. Den samlede fangstmengde og utviklingen av forholdet mellom ferskfisk og saltfisk er fremstilt grafisk i fig. 1.

Mengde- og verdiutbyttet.

Fangstmengden gikk betydelig ned fra 1956 til 1957 til tross for at det var flere fartøyer som drev fiske. Dette kommer blant annet av kortere driftstid fordi en del fartøyer var opplagt en tid i begynnelsen av året på grunn av de høye oljeprisene. Saltfiskmengden gikk ned fra 10 400 tonn i 1956 til 9 015 tonn i 1957, og ferskfiskmengden gikk ned fra 14 177 tonn i 1956 til 9 281 tonn i 1957. I alt gikk fangstmengden omregnet til råfiskvekt ned fra 34 763 tonn i 1956 til 26 975 tonn i 1957, eller med over 22 pct. I disse tallene er medregnet biprodukter. Uten biprodukter var beregnet råfiskmengde 24 909 tonn. Av fangstmengden omregnet til råfiskvekt utgjorde torsk 77,2 pct., sei 4,5 pct., hyse 2,3 pct., uer 5,5 pct., annet og uspesifisert 2,8 pct. og biprodukter 7,7 pct.

Verdien av fangsten ble 20 108 000 kroner i 1957 mot 24 141 000 kroner i 1956. Verdien gikk ned med 16,7 pct. i forhold til foregående år. På grunn av prisoppgangen på fisken gikk fangstverdien således noe mindre ned enn fangstmengden.

Brutto fangstinntekt pr. stortråler var gjennomsnittlig for alle ca. 773 000 kroner. For de som hadde drevet hele året lå imidlertid gjennomsnittet betydelig høyere. Beregnet pr. driftsuke var gjennomsnittlig fangstinntekt ca. 26 tusen mot 30 tusen i 1956, 33 tusen i 1955 og 29 tusen i 1954. Spredningen av brutto fangstinntekt er gitt i tab. 4.

Tabell 3 viser hvor fangstene ble bragt i land. Det aller meste av ferskfisken og en del av saltfisken ble bragt i land i Finnmark, mens den største delen av saltfisken ble bragt i land i Møre og Romsdal. Den

Tabell 4. Stortrålerne fordelt etter brutto fangstverdi.

Brutto fangstverdi 1 000 kr.	1953	1954	1955	1956	1957
Under 200	1	—	—	—	2
200—399	1	—	—	2	1
400—599	1	1	—	—	3
600—799	2	—	1	2	9
800—999	5	5	3	7	5
1 000—1 199	4	5	4	4	4
1 200—1 399	1	4	4	5	2
1 400—1 599	—	—	4	1	—
1 600—1 799	—	1	1	2	—
I alt	15	16	17	23	26

ble ellers levert 1 788 tonn saltet torsk og 56 tonn fiskemel i Esbjerg.

I tabell 5 er fangstene, omregnet til råfiskvekt, fordelt både på de måneder de er bragt i land og på fangstfelt. Siden 1956 har en fått inn dagboksoppgaver over fisket fra stortrålerne og på grunnlag av disse har det vært mulig å foreta en nøyaktigere feltinndeling enn tidligere. En kartskisse som viser feltene er gitt i fig. 2. Dagboksoppgavene inneholder imidlertid ikke nøyaktige mengdeoppgaver og tallene er derfor regnet om etter de endelige leveringsoppgavene. Det manglet dessuten dagboksoppgaver for en del turer og dette har medført at en har måttet ta med en post «uoppgitt og korreksjon». Biproduktene har det ikke vært mulig å fordele på fangstfelt, unntatt for Vest-Grønland. Det meste fisket foregikk på kystbankene ved Øst-Finnmark, ved Bjørnøya og Vest-Spitsbergen. Når det gjelder den nærmere fordeling viser en ellers til tabellen.

Beregning av tall for fiskeinnsatsen.

På grunnlag av dagboksoppgaver ble det for 1956 for første gang foretatt beregninger av mer detaljerte tall som kan gi en nærmere karakteristikk av fisket, men som en tidligere ikke har hatt materiale til å beregne. Det gjelder opplysninger om antall fiske-dager, antall tråltrekk, tråltid og tilsvarende fangst-mengde fordelt på forskjellige måter. På grunnlag av disse størrelsene kan en videre beregne gjennomsnittstall for antall tråltrekk pr. døgn, tråltrekkenes varighet, fangstmengde pr. fiskedag, fangstmengde pr. tråltrekk, pr. tråltid og annet. Disse beregningene er også foretatt for 1957. Materialet omfatter for 1957 ca. 79 pct. av stortrålerens samlede fangster og er således ikke fullstendig. Det skulle imidlertid være tilstrekkelig til å gi holdbare tall. På dagboks-skjemaene er fangsten oppgitt i forskjellige enheter, gjerne i kasser eller sekker. Det er imidlertid foretatt en omregning etter leveringsoppgavene og i tabellene

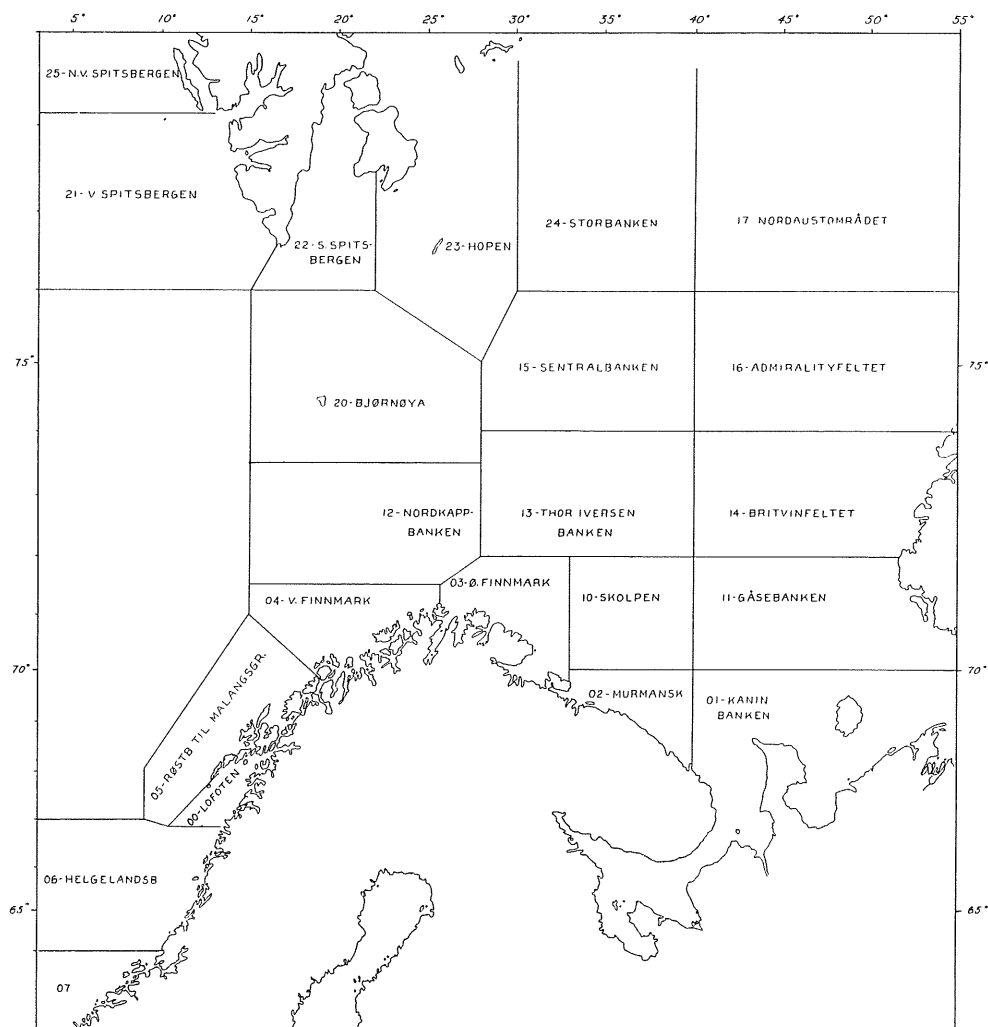

Fig. 2. Kartskisse som viser feltinndelingen.

er fangstmengden oppgitt i kg (eller tonn) beregnet som ferskfiskvekt. Det har ikke vært mulig å få oppgaver over utkast slik at tallene gjelder bare den del av fangstene som benyttes, enten den er saltet eller levert som ferskfisk.

I tabell 6 og 7 er det gitt en del tall for fisketid og fangstmengde fordelt på større fangstområder og

etter fartøyenes størrelse. Tallene viser at det var betydelig dårligere fiske i 1957 enn året før. Gjennomsnittlig fangstmengde pr. fiskedag gikk således ned fra 9 390 kg i 1956 til 7 526 kg i 1957 og fangstmengden pr. tråltid er beregnet til 671 kg i 1957 mot 847 kg i 1956. En viser ellers til tabellene.

Tabell 5. Stortrålernes fiske i 1957, fordelt på de måneder fangstene er bragt i land og på fangstområder.

	Torsk	Sei	Hyse	Uer	Annet og uspes.	Biprod.	I alt 1957	I alt 1956
	(..... tonn)							
<i>Måned (den måned fangsten er bragt i land):</i>								
Januar	168	25	36	23	2	21	275	365
Februar	298	30	74	71	3	25	501	942
Mars	488	292	115	55	16	40	1 006	1 903
April	1 536	220	172	248	10	89	2 275	2 349
Mai	2 558	18	20	212	5	423	3 236	5 095
Juni	4 497	8	114	72	356	218	5 265	3 198
Juli	2 670	4	32	64	4	134	2 908	5 264
August	2 175	161	2	272	3	293	2 906	3 502
September	2 793	38	1	173	—	356	3 361	3 038
Oktober	1 151	51	6	106	2	114	1 430	1 729
November	694	19	22	74	1	98	908	1 207
Desember	999	266	1	51	345	218	1 880	5 799
Uppgitt	789	91	37	63	7	37	1 024	372
I alt	20 816	1 223	632	1 484	754	2 066	26 975	34 763
<i>Fangstområde:</i>								
01 Kaninbanken	—	—	—	—	—	—	—	24
02 Murmanskysten	0	—	—	—	—	—	0	1 314
03 Øst-Finnmark	3 744	200	239	996	488	...	5 667	6 541
04 Vest-Finnmark	236	54	42	163	16	...	511	798
05 Røstbanken til Malangsgrunnen	700	526	200	206	182	...	1 814	2 052
07 Mørkysten	1	269	0	1	3	...	274	745
10 Skolpenbanken	13	—	—	—	—	...	13	18
11 Gåsebanken	1	—	—	—	—	...	1	0
12 Nordkappbanken	114	14	27	67	14	...	236	27
13 Thor Iversensbank	8	—	0	0	—	...	8	198
15 Sentralbanken	33	—	—	—	—	...	33	73
20 Bjørnøya	4 580	5	7	12	328	...	4 932	10 028
21 Vest-Spitsbergen	4 041	—	0	1	—	...	4 042	3 670
22 Syd-Spitsbergen	736	—	—	—	—	...	736	392
23 Hopen	1 773	—	—	—	2	...	1 775	306
24 Storbanken	31	—	—	—	—	...	31	581
25 Nordvest-Spitsbergen	350	—	—	—	—	...	350	424
Vest-Grønland	1 078	—	—	—	—	41	1 119	1 105
Uppgitt og korreksjon	3 377	155	117	38	÷ 279	2 025	5 433	6 467
I alt	20 816	1 223	632	1 484	754	2 066	26 975	34 763

Tabell 6. Stortrålerne 1957. Fisketid og fangstmengde på forskjellige fangstområder.¹

	Barents- havet ²	Bjørnøya og Spitsbergen ²	Norske- havet ²	Vest- Grønland	Uoppgitt fangstfelt	I alt 1957	I alt 1956
Antall fartøyer	20	21	12	2	17	22	21
Antall fiskedager	649	1 307	361	111	182	2 610	2 875
Antall tråltrekk	3 745	7 786	1 849	836	1 113	15 329	17 607
Tråltid, timer	6 946	15 780	3 388	1 160	2 017	29 291	31 868
Fangstmengde, ton n.	5 069	10 185	2 145	1 078	1 166	19 643	26 998
Gj. antall tråltrekk pr. døgn . . .	5,8	6,0	5,1	7,5	6,1	5,9	6,1
Gj. tråltid pr. døgn, timer	10,7	12,1	9,4	10,5	11,1	11,2	11,0
Tråltrekkenes gj. varighet, min. . .	111	122	110	83	109	115	109
Gj. fangstmengde pr. fiskedag, kg	7 810	7 793	5 943	9 712	6 407	7 526	9 390
Gj. fangstmengde pr. tråltrekk, kg	1 353	1 308	1 160	1 289	1048	1 281	1 533
Gj. fangstmengde pr. tråltid, kg	730	645	633	929	578	671	847

¹ Omfatter ca. 79 pct. av den totale fangstmengde. Fangstmengden er oppgitt i beregnet ferskfiskevekt uten biprodukter.

² Barentshavet omfatter følgende områder: 02, 03, 10, 11, 12, 13 og 15, Bjørnøya og Spitsbergen: 20, 21, 22, 23, 24, og 25, og Norskehavet: 04, 05 og 07 (se fig. 2).

Tabell 7. Stortrålerne 1957. Fisketid og fangstmengde fordelt etter fartøyenes størrelse.¹

	300—	400—	500—	I alt 1957
	399	499	699	
	brutto	brutto	brutto	
	tonn	tonn	tonn	
Antall fartøyer	10	9	3	22
Gjennomsnittlig tonnasje	330	454	607	419
Fiskedager, antall	1 362	817	431	2 610
Tråltrekk, antall	7 870	4 854	2 605	15 329
Tråltid, timer	14 909	9 474	4 908	29 291
Fangstmengde, tonn	10 073	6 331	3 239	19 643
Gj. antall tråltrekk pr. døgn . . .	5,8	5,9	6,0	5,9
Gj. tråltid pr. døgn, timer	10,9	11,6	11,4	11,2
Tråltrekkenes gj. varighet, min. . .	114	117	113	115
Gj. fangstmengde pr. fiskedag, kg	7 369	7 750	7 514	7 526
Gj. fangstmengde pr. tråltrekk, kg	1 280	1 304	1 243	1 281
Gj. fangstmengde pr. tråltid, kg	676	668	660	671

¹ Se noter til tabell 6.

Eksport av
alle sorter
SILD - FISK
Kjøtelagere

Telefoner:
11192, 11991
Telegr. Hausviho
BERGEN

Vi leverer:

Moderne kjøle- og fryseanlegg for ethvert behov.

Luft- og vannavkjølte aggregater, eventuelt med bensindrift for fiskefartøyer.

Klimaanlegg for klippfiskstablerom med kombinasjonen varmpumpe til klippfisktørkeri.

Eget system for helautomatisk regulering av relativ fuktighet i klippfisktørkeri.

Ingeniørfirmaet
YNGVAR ROLFSEN A/S
Postboks 94, Skøyen, Oslo

Fiskets Gang

Hele landets fiskeritidsskrift

Det er et blad i vekst

STATISTIKK

FISKENYTT

AKTUELLE ARTIKLER

fra inn og utland